

IGNACY CZEŹYK

ur. 1944; Hołowczyce

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy; PRL
Słowa kluczowe	projekt Polska transformacja 1989-1991, PRL, Okrągły Stół, lista krajowa, NSZZ "Solidarność"

Okrągły Stół

Już nie wiem skąd dotarła pierwsza informacja, że zamówiony jest specjalny mebel, który nazwany jest „okrągłym stołem”. Wtedy odczytywałem to symbolicznie - zamówiony jest mebel, pewnie po prostu ułatwi to rozmowy, ale niebawem okazało się, że dosłownie budowany jest okrągły stół, w sensie wielkiego mebla i że przy tym meblu zasiądzie strona rządowa i strona opozycyjna, rozszerzona poza „Solidarność” i że ze względu na jego obłóść, na ten jego idealny okrągły kształt, nie będzie wyróżnionych stron. No i ten Okrągły Stół się rozpoczął, różne były podzespoły pracy. Jednym słowem: Okrągły Stół to raz, Magdalenka to dwa. Tam się klepano po plecach, tam wypijano do końca kielichy i tam było powiedziane, że odstąpimy w znacznej mierze od programu Polski Samorządnej, od reprivatyzacji, od powszechnego uwłaszczenia, ale będziemy szli w kierunku redukcji państwa w życiu gospodarczym tak dalece, jak to jest możliwe. Myśmy mieli jeszcze ciągle przeświadczenie takie, że będą upadały te zakłady państwowe, które są najslabsze, w prywatnych rękach one zaczną inaczej działać, one się odrodzą. Tymczasem potem się okazało, że było zupełnie inaczej, upadały te najlepsze.

Ten układ Okrągłego Stołu był pilnie śledzony i rzeczywiście nie padała tam sprawa tego jak my mamy ten kapitalizm budować. To było pierwsze moje zaskoczenie. Bo mianowicie, jeżeli mamy kapitalizm budować, to trzeba mieć kapitał i swoją własność. Tej swojej własności nie mieliśmy. Jeżeli mamy kapitalizm budować, trzeba powrócić do zabrania siłą majątków, fabryk, przedsiębiorstw, po dekrete uwłaszczeniowym rolnym i dekrete dotyczącym przemysłu. O reprivatyzacji nie mówiło się. Wspominało się, że to będzie możliwe, ale to wymaga bardzo dużej analizy co jest możliwe do oddania, co jeszcze istnieje, co jest w rękach państwowych. Jednym słowem było bardzo mgliście powiedziane. Okrągły Stół tego już nie podejmował. Natomiast podejmował mocno tą sprawę duchową oraz reaktywowanie NSZZ "Solidarność". Rola Kościoła, rola alternatywnego szkolnictwa, rola powrotu religii w

nauczaniu publicznym. Te elementy bardzo mnie interesowały, bo zajmowałem się edukacją. Z drugiej strony, po chrześcijańsku rzecz biorąc, wymuszony, niewymuszony, ale ten element Okrągłego Stołu dla mnie był symbolem próby jedności narodu. Niepokój, który wzbudził we mnie Okrągły Stół, to jest to, że przestańmy się oglądać za siebie. Jeżeli mamy rzeczywiście uzyskać consensus, tam jeszcze nie była ta gruba kreska w ogóle nazwana, ale to było jakby przygotowanie pod grubą kreskę, nie będzie takich czytelnych rozliczeń, że teraz wy komuniści musicie absolutnie co najmniej na 10 lat całkowicie odsunąć się, a my wejdziemy do władzy, nowi, częściowo zupełnie nieprzygotowani. I to była też logiczna rzecz, że jeżeli nie rozliczamy się, no to ci, którzy znają się trochę na gospodarce przyuczą tych, którzy się nie znają, a którzy się bardzo szybko uczą. Więc te elementy nierozliczenia systemu tutaj się wybijały na plan pierwszy. Wybijała się również sprawa konkordatu, który był zapewniany. Kościół bardzo dobrze to odebrał. Ja również to dobrze odebrałem.

Jeżeli nie będzie takich formalnych rozliczeń, to co w zamian? I o to, co w zamian właśnie tutaj szło. Będą wolne wybory do Senatu, nowa Izba będzie powołana. Do Senatu będą stuprocentowo wolne wybory, a do Sejmu, żeby miała miejsce ewolucja, żeby to przekazywanie władzy, czy dzielenie się władzą było bardzo mądre i roztropne, to krok po kroku. Damy wam 35% i w tym zakresie sobie wybierajcie kogo chcecie. My bierzemy resztę. Funkcjonowała wcześniej tak zwana „lista krajowa”, i ta lista krajowa w tym wydaniu dotyczyła tylko właśnie działaczy partyjnych z aparatu. Tam nie mogła wejść „Solidarność”, ponieważ otrzymała te 35% i koniec.

Data i miejsce nagrania	2014-01-17, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Marta Tylus
Redakcja	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"